C/2024/4185

2024 8 2

P9_TA(2023)0484

Europos vandenilio bankas

2023 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos vandenilio banko (2023/2123(INI))

(C/2024/4185)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos 194 straipsnį,

— atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijoje priimtą susitarimą (Paryžiaus susitarimas),

— atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 16 d. Komisijos komunikatą dėl Europos vandenilio banko (COM(2023)0156),

— atsižvelgdamas į 2023 m. vasario 1 d. Komisijos komunikatą „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“ (COM(2023)0062),

— atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikatą „Planas „REPowerEU“ (COM(2022)0230),

— atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 8 d. Komisijos komunikatą „Neutralaus poveikio klimatui Europos vandenilio strategija“ (COM(2020)0301),

— atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 8 d. Komisijos komunikatą „Neutralaus poveikio klimatui ekonomikos stimuliavimas: ES energetikos sistemos integravimo strategija“ (COM(2020)0299),

— atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatą „Nauja Europos pramonės strategija“ (COM(2020)0102),

— atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą dėl Europos žaliojo kurso (COM(2019)0640),

— atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentą, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa (COM(2023)0337),

— atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 20 d. pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriama Europos strateginių technologijų platforma (STEP) ir iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB bei reglamentai (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 ir (ES) 2021/241 (COM(2023)0335),

— atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 16 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020 (Europos ypatingos svarbos žaliavų aktas) (COM(2023)0160),

— atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 16 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl priemonių sistemos Europos poveikio klimatui neutralizavimo technologijos produktų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo (Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas) (COM(2023)0161),

— atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos ([1]), kuris šiuo metu persvarstomas,

([1]) OL L 158, 2019 6 14, p. 54.

— atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES ([2]), kuri šiuo metu persvarstoma,

— atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją ([3]) (toliau – Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva),

— atsižvelgdamas į 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/1804 dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo, kuriuo panaikinama Direktyva 2014/94/ES ([4]),

— atsižvelgdamas į 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančią Direktyvą 2003/55/EB ([5]), kuri šiuo metu persvarstoma,

— atsižvelgdamas į 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005 ([6]), kuris šiuo metu persvarstomas,

— atsižvelgdamas į 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/87/EB, nustatančią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančią Tarybos direktyvą 96/61/EB ([7]),

— atsižvelgdamas į 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą Nr. 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus ([8]), kuri šiuo metu persvarstoma,

— atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentą (ES) 2022/2576 dėl solidarumo didinimo geriau koordinuojant dujų pirkimą, nustatant patikimus lyginamuosius kainų indeksus ir tarpvalstybinius dujų mainus ([9]),

— atsižvelgdama į 2021 m. lapkričio 19 d. Tarybos reglamentą (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės ir panaikinami reglamentai (EB) Nr. 219/2007, (ES) Nr. 557/2014, (ES) Nr. 558/2014, (ES) Nr. 559/2014, (ES) Nr. 560/2014, (ES) Nr. 561/2014 ir (ES) Nr. 642/2014 ([10]),

— atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 6 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 559/2014, kuriuo įsteigiama II kuro elementų ir vandenilio bendroji įmonė ([11]),

— atsižvelgdamas į 2023 m. vasario 10 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2023/1184, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 papildoma Sąjungos metodika, kurioje išdėstytos išsamios nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio transporto kuro gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių taisyklės ([12]),

— atsižvelgdamas į 2023 m. vasario 10 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2023/1185, kuriuo nustatant minimalią išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo dėl perdirbtos anglies kuro naudojimo ribą ir pateikiant išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo dėl iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio transporto kuro ir perdirbtos anglies kuro naudojimo vertinimo metodiką papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 ([13]),

([2]) OL L 158, 2019 6 14, p. 125.
([3]) OL L 328, 2018 12 21, p. 82.
([4]) OL L 234, 2023 9 22, p. 1.
([5]) OL L 211, 2009 8 14, p. 94.
([6]) OL L 211, 2009 8 14, p. 36.
([7]) OL L 275, 2003 10 25, p. 32.
([8]) OL L 327, 2000 12 22, p. 1.
([9]) OL L 335, 2022 12 29, p. 1.
([10]) OL L 427, 2021 11 30, p. 17.
([11]) OL L 169, 2014 6 7, p. 108.
([12]) OL L 157, 2023 6 20, p. 11.
([13]) OL L 157, 2023 6 20, p. 20.

— atsižvelgdamas į 2019 m. vasario 26 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2019/856, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB nuostatos dėl Inovacijų fondo veiklos ([14]),

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 19 d. rezoliuciją dėl Europos strategijos dėl vandenilio ([15]),

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 19 d. rezoliuciją dėl Europos energetikos sistemų integracijos strategijos ([16]),

— atsižvelgdamas į savo 2020 m. liepos 10 d. rezoliuciją dėl visapusiško Europos požiūrio į energijos kaupimą ([17]),

— atsižvelgdamas į savo 2020 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl Europos žaliojo kurso ([18]),

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. kovo 14 d. rezoliuciją „Klimato kaita. Europos strateginė ilgalaikė vizija siekiant klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralaus poveikio klimatui ekonomikos pagal Paryžiaus susitarimą“ ([19]),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. spalio 25 d. rezoliuciją „Alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimas Europos Sąjungoje: laikas veikti!“ ([20]),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. vasario 6 d. rezoliuciją dėl spartesnio švarios energetikos inovacijų kūrimo ir diegimo ([21]),

— atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 14 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę dėl Europos vandenilio banko ([22]),

— atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 30 d. Europos regionų komiteto nuomonę dėl Europos vandenilio banko,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Biudžeto komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto pranešimą (A9-0379/2023),

A. kadangi ES yra Paryžiaus susitarimo šalis ir įsipareigojo iki 2030 m. išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, ir iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą;

B. kadangi vandenilis gali būti naudojamas kaip žaliava, kuras ar energijos nešiklis ir gali labai sumažinti pramonės šakų, kuriose sudėtinga mažinti emisijas, ir sunkiųjų transporto priemonių priklausomybę nuo iškastinio kuro, kurių tiesioginė elektrifikacija nėra technologiškai įmanoma arba konkurencinga;

C. kadangi vandenilis kraštutiniu atveju taip pat gali būti naudojamas energijai kaupti siekiant subalansuoti energetikos sistemą ir taip prisidėti prie energetikos sistemos integravimo;

D. kadangi vandenilis pats savaime yra netiesiogiai šiltnamio efektą sukeliančios dujos ir didėja informuotumas apie jo poveikį klimatui, kuris turėtų būti tinkamai sprendžiamas taikant stebėsenos, prevencijos ir švelninimo priemones, glaudžiai bendradarbiaujant su pramonės atstovais;

E. kadangi ES vandenilio strategijoje nustatytas tikslas iki 2030 m. įrengti bent 40 GW vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių elektrolizerių ir gaminti 10 mln. tonų vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių, o plane „REPowerEU“ pasiūlyta šį tikslą papildyti importuojant tokį patį vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių kiekį;

F. kadangi apskaičiuota, kad bendros investicijos, kurių reikia šiam tikslui pasiekti, sudaro 335–471 mlrd. EUR ir reikės papildomų 500 mlrd. EUR investicijų numatytam vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių kiekiui užtikrinti;

([14]) OL L 140, 2019 5 28, p. 6.
([15]) OL C 15, 2022 1 12, p. 56.
([16]) OL C 15, 2022 1 12, p. 45.
([17]) OL C 371, 2021 9 15, p. 58.
([18]) OL C 270, 2021 7 7, p. 2.
([19]) OL C 23, 2021 1 21, p. 116.
([20]) OL C 345, 2020 10 16, p. 80.
([21]) OL C 463, 2018 12 21, p. 10.
([22]) OL C 293, 2023 8 18, p. 127.

G. kadangi Europos elektrolizerių gamybos pramonė nustatė tikslą iki 2025 m. įrengti bent 25 GW gamybos pajėgumus, t. y. apie 120 GW įrengtųjų pajėgumų;

H. kadangi elektrolizerių kaina per pastaruosius dešimt metų jau sumažėjo 60 proc. ir, pasak Komisijos, numatoma, kad dėl masto ekonomijos 2030 m. ji sumažės perpus;

I. kadangi kuro elementams ir elektrolizeriams reikia daug technologijų naudojančių komponentų ir kelių ypatingos svarbos žaliavų, visų pirma platinos grupės metalų, kurių pagrindiniai gamintojai yra už ES ribų ir dažnai šalyse, kuriose kasyba yra siejama su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais, blogėjančiu valdymu, konfliktais ir aplinkos būklės blogėjimu, o ES įsikūrę gamintojai susiduria su nekonkurencingomis veiklos sąlygomis;

J. kadangi vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių rinka dar turi būti sukurta ir jai reikės tinkamos vartotojų apsaugos ir didelių investicijų, kad sektoriuose, kuriuose sunku mažinti išmetamųjų teršalų kiekį, būtų pasiekta dekarbonizacija;

K. kadangi vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių galutinio vartojimo paklausa turi būti skatinama visuose sektoriuose, įskaitant tuos sektorius, kuriuose pereinant prie dekarbonizuotos ekonomikos gali būti naudojamas mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis;

L. kadangi kainų atskleidimas yra labai svarbus siekiant konsoliduoti vandenilio rinkos pagrindus skiriant viešąją finansinę paramą ir sudarant sąlygas veiksmingai reguliavimo priežiūrai ir viešajai stebėsenai;

M. kadangi, Komisijos vertinimu, vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių kaina ES yra 2,5–5,5 EUR/kg, o tai lemia atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos ir elektrolizerių kaina, o vandenilio iš iškastinio kuro kaina – apie 1,5 EUR/kg;

N. kadangi pasauliniai ekonominiai partneriai ir konkurentai, įskaitant JAV ir Kiniją, teikia tvirtą finansinę paramą savo vidaus vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybai, įskaitant JAV infliacijos mažinimo aktą, kuriuo skatinamas vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, suteikiant iki 3 USD/kg mokesčių kreditą;

1. palankiai vertina Komisijos komunikatą dėl Europos vandenilio banko (EVB); pažymi, kad pavadinimas „Europos vandenilio bankas“ gali būti klaidinantis, nes tai ne bankas, o iniciatyva, kuri turi veikti kaip veiksmingas ir supaprastintas vieno langelio principu veikiantis veiklos koordinavimo ir finansavimo siekiant remti vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių projektus visoje tiekimo grandinėje centras;

2. ragina Komisiją teikti didesnį finansavimą šiai iniciatyvai ir didinti jos matomumą, nes tai bus svarbus žingsnis pradedant įgyvendinti Europos vandenilio rinką; mano, kad Europos vandenilio bankas turėtų prisiimti aiškią atsakomybę už šioje rezoliucijoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą;

3. primena, kad vienintelė tvari vandenilio forma yra vandenilis iš atsinaujinančiųjų išteklių; pažymi, kad elektrolizeriai sudaro mažiau nei 4 proc. visos vandenilio gamybos ES; pažymi, kad mažo anglies dioksido pėdsako vandenilis atliks vaidmenį pereinant prie nulinio poveikio klimatui ekonomikos ir plečiant vandenilio rinką;

4. pripažįsta, kad vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių gamybai reikia daug energijos; pažymi, kad norint pasiekti vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių tikslus reikės didinti elektrolizerių, kuriuose yra svarbiausiųjų žaliavų, gamybą; pažymi, kad tam taip pat reikėtų gerokai padidinti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos pajėgumus ir atnaujinti elektros tinklą;

5. primena, kad, Tarptautinės energetikos agentūros vertinimu, iki 2030 m. 32 proc. pasaulinių elektrolizerių pajėgumų bus Europoje, jei bus įgyvendinti visi planuojami projektai; pabrėžia, kad reikia išlaikyti ir stiprinti Sąjungos pirmavimą pasaulyje vandenilio srityje plėtojant novatorišką ir veiksmingą rinką, kurioje gamintojai sujungiami su vartotojais naudojant tinkamą infrastruktūrą;

6. palankiai vertina Komisijos pasiūlymus dėl Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės akto, Svarbiausiųjų žaliavų akto ir Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos peržiūros, nes tai padėtų užtikrinti saugias, konkurencingas ir atsparias vertės grandines, patenkinančias didėjančią iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir elektrolizerių, pagamintų ES, paklausą; pabrėžia, kad Europos vandenilio bankas turėtų papildyti Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą;

7. tvirtai remia supaprastintas ir spartesnes leidimų išdavimo procedūras visoje vertės grandinėje, siekiant padidinti vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybą ir skatinti inovacijas; primygtinai reikalauja išlaikyti dabartinį aukštą aplinkos apsaugos lygį vertinant prašymus išduoti leidimus, kartu supaprastinant tam tikrus su aplinka susijusius leidimų išdavimo procedūrų ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektų administracinių procesų aspektus;

8. mano, kad, siekiant užtikrinti ES pramonės suverenumą atsižvelgiant į atvirą strateginį savarankiškumą, pirmuoju Europos vandenilio banko įgyvendinimo etapu pirmenybė turėtų būti daugiau teikiama vidaus gamybos didinimui, o tolesni etapai galėtų būti pratęsti, kad būtų galima padidinti konkurencingą vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių importą; primena, kad parama tiek vidaus gamybai, tiek importui turėtų priklausyti Europos vandenilio banko kompetencijai;

9. palankiai vertina Europos vandenilio banko vaidmenį didinant srautų, sandorių ir kainų skaidrumą besiformuojančioje vandenilio rinkoje; pabrėžia, kad ši funkcija yra labai svarbi siekiant didinti rinkos pasitikėjimą, stiprinti reguliavimo priežiūrą ir viešąją stebėseną bei teikti informaciją integruotam energetikos infrastruktūros planavimui;

10. pabrėžia, kad privatusis finansavimas bus labai svarbus kuriant Europos vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių rinką, o sukurta veiksminga rinka neturėtų priklausyti nuo viešųjų subsidijų;

11. pažymi, kad tvirta ES vandenilio rinkos reguliavimo sistema gali padėti sukurti tinkamai veikiančią rinką; mano, kad nuspėjamas ir mažiau nepastovus kainų planas yra būtinas siekiant užtikrinti investicijų į būtiną vandenilio gamybą ir vandenilio infrastruktūrą, užtikrintumą;

12. mano, kad deleguotieji aktai dėl iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminto nebiologinės kilmės skystojo ir dujinio kuro padidino nuspėjamumą ir tikrumą investuotojams; palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl vandenilio ir nuo iškastinio kuro nepriklausomos dujų rinkos dokumentų rinkinio; primygtinai ragina pramonei sukurti nuoseklią ir stabilią reglamentavimo aplinką;

13. pabrėžia, kad, Tarptautinės atsinaujinančiosios energijos agentūros duomenimis, vandenilio gamyba elektrolizės būdu reikalauja daug vandens ir suvartoja 18–24 kg vandens vienam kilogramui vandenilio pagaminti; pabrėžia, kad, atsižvelgiant į pradinės grandies vertės grandinę, vandens suvartojimas yra dar didesnis; ragina Komisiją ir valstybes nares ypatingą dėmesį skirti efektyviam išteklių naudojimui ir Vandens pagrindų direktyvai ([23]), ypač regionams, kuriems gresia sausra; ragina toliau tirti vandens gėlinimo technologijas, kurios kuo labiau sumažintų energijos suvartojimą ir poveikį aplinkai, ypač taršą sūrymu;

14. pabrėžia, kad vandenilio slėniai ir su jais susijusi infrastruktūra gali atlikti svarbų vaidmenį kaip pramonės rajonų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo rėmimo priemonės, skatinančios inovacijas ir prisidedančios prie vietos ekonomikos; pažymi, kad vandenilio slėniai sudaro saugias vandenilio pasiūlos ir paklausos grupes Europoje; pažymi, kad Europos vandenilio bankas privalo koordinuoti ir remti visus atitinkamus vartojimo centrus visuose vandenilio slėniuose ir plėsti didelio masto pavyzdinius vandenilio projektus;

Finansinė parama vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių gamybai vidaus rinkoje

15. palankiai vertina Komisijos sprendimą paskelbti bandomąjį kainų aukcioną vandeniliui iš atsinaujinančiųjų išteklių remti; atkreipia dėmesį į 800 mln. EUR biudžetą, skirtą atsinaujinančiojo vandenilio gamybai, 10 metų laikotarpiui; ragina Komisiją skubiai atlikti šio bandomojo aukciono veiksmingumo, makroekonominių ir pramoninių pasekmių vertinimą;

([23]) 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

16. atkreipia dėmesį į Komisijos sprendimą pirmajame bandomajame aukcione teikti paramą fiksuoto dydžio priemokos forma, nes vandenilio gamybos ir vartojimo skirtumas bus didelis, bent jau pradžioje; primygtinai ragina nustatyti fiksuotą priemoką būsimiems aukcionams, kuri būtų lygiavertė siūlomai JAV priemokai pagal Infliacijos mažinimo aktą arba didesnė; prašo Komisijos apsvarstyti papildomus mechanizmus, pvz., dotacijas, sutartis dėl kainų skirtumų ir anglies dioksido sutartis dėl kainų skirtumų; mano, kad šiais papildomais mechanizmais galėtų būti remiama ne tik vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamyba, bet ir paklausa;

17. dar kartą pabrėžia geografinės ir sektorių pusiausvyros svarbą siekiant sudaryti sąlygas gaminti vandeniliui iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių visoje ES ir jam naudoti sektoriuose, kuriuose sunku sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį; primygtinai tvirtina, kad reikia vengti toliau didinti regionų skirtumus, kurie jau egzistuoja dėl skirtingo vandenilio rinkos išsivystymo masto; primygtinai ragina Komisiją rengti regioninius aukcionus ir šiuo tikslu apibrėžti regionus, kurie būtų pakankamai dideli, kad būtų užtikrinta tinkama konkurencija, kartu užtikrinant geografinę pusiausvyrą; prašo Komisijos pasiūlyti paskirstymo schemą, kuria būtų remiamas tolygus Europos vandenilio rinkos vystymasis regione;

18. ragina Komisiją teikti techninę pagalbą valstybėms narėms, kuriose dalyvauja nedaug žmonių, kaip numatyta naujausioje Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos direktyvos peržiūroje ([24]); pabrėžia, kad tokia parama turėtų paskatinti pareiškėjus iš visų valstybių narių dalyvauti Europos vandenilio banko aukcionuose;

19. pabrėžia, kad Europos vandenilio banku turėtų būti siekiama pritraukti ir mažesnius projektus; siūlo Komisijai pakoreguoti kai kuriuos aukcionų struktūros elementus, visų pirma reikalavimą dėl mažiausio įrengtojo elektrolizerio pajėgumo ir didžiausio kiekio pasiūlymo apribojimą, ir apsvarstyti galimybę sujungti paraiškas, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos dalyvauti mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ);

20. prašo Komisijos iš naujo įvertinti ir paaiškinti taisykles dėl viešosios finansinės paramos ir pagal Europos vandenilio banką teikiamo finansavimo suderinamumo, atsižvelgiant į tai, kad neturėtų būti teikiama kaupiamoji parama už tas pačias išlaidas, siekiant užtikrinti sąžiningą visų pareiškėjų konkurenciją;

21. pabrėžia, kad rengiant būsimus aukcionus turėtų būti teikiama didelė pirmenybė vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pardavimui pramonės šakoms, kuriose sunku sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, ir sunkiajam transportui, visų pirma aviacijai ir laivybai; atsižvelgdamas į tai mano, kad į aukcionų tinkamumo kriterijus turėtų būti įtraukti į tam tikri apribojimai;

22. prašo Komisijos ne tik apsvarstyti kainą, bet ir įtraukti aiškią premijų taškų sistemą pasiūlymų eiliškumui nustatyti; pažymi, kad pagal tokią sistemą turėtų būti atlyginama už pasiūlymus, kuriais užtikrinamas aukščiausias tvarumo lygis, sukuriama daug darbo vietų, ir skatinama rengti aukštos kokybės stažuotes, praktikas ir darbuotojų perkvalifikavimą ar kvalifikacijos kėlimą;

23. pripažįsta, kad būtina skubiai didinti elektrolizerių gamybą ES; siūlo atskirti veiklos ir kapitalo išlaidas; mano, kad galima parama kapitalo išlaidoms, susijusioms su mažo anglies dioksido pėdsako vandeniliu, turėtų būti skiriama tik investicijoms, kuriomis vėlesniu etapu gali būti prisidedama prie vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių gamybos, visų pirma elektrolizerių pirkimui, ir neturėtų būti dengiamos veiklos išlaidos, susijusios su mažo anglies dioksido pėdsako vandeniliu;

Nefinansinė parama ES vandenilio ekosistemai

24. palankiai vertina Komisijos idėją pradėti taikyti „aukcionų kaip paslaugos“ koncepciją; mano, kad tai galėtų sumažinti valstybių narių administracines išlaidas ir skatinti tikrai europinę energetikos pertvarkos trajektoriją; prašo Komisijos įvertinti šią koncepciją ir išnagrinėti galimybes toliau plėtoti kitas atsinaujinančiosios energijos technologijas; pabrėžia, kad administracinė našta, susijusi su paraiškų teikimo procesu, turėtų būti kuo labiau sumažinta, kad apdovanojimų teikimo procesus taip pat galėtų vykdyti MVĮ;

([24]) 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32).

25. siūlo nustatyti, kad Europos vandenilio bankas galėtų teikti specialias konsultacijas privatiems subjektams dėl vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių plėtros ES; mano, kad tokia paslauga turėtų būti nepriklausoma nuo to, ar pareiškėjas gavo finansavimą iš Europos vandenilio banko, ar ne; siūlo nustatyti, kad tokia konsultacinė paslauga būtų grindžiama Europos investicijų banko (EIB) ekspertinėmis žiniomis; siūlo į Europos vandenilio banką įtraukti Europos švariojo vandenilio aljanso veiklą, siekiant sukurti fizinį forumą, kuriame vandenilio gamintojai ir vartotojai galėtų susitikti, kad gautų patarimų ir keistųsi geriausia patirtimi;

26. pabrėžia, kad svarbu apriboti su vandeniliu susijusių ES subjektų susiskaidymą; siūlo į Europos vandenilio banką įtraukti Švariojo vandenilio bendrosios įmonės, ypač Kuro elementų vandenilio observatorijos, veiklą; pabrėžia, kad toks įtraukimas neturėtų sumažinti viešųjų investicijų į mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir inovacijas;

27. mano, kad Europos vandenilio banko savanoriškas bendro vandenilio pirkimo mechanizmas gali padėti plėtoti vidaus vandenilio rinką ir užtikrinti importą; pabrėžia, kad bendri pirkimai taip pat palengvintų investicijas į vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos pajėgumus, užtikrintų vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių tiekimą prieinamomis kainomis ir užkirstų kelią Europos vartotojams vienas kitam teikti pasiūlymus;

28. pažymi, kad mechanizmas „AggregateEU“ gali būti bandomasis Europos vandenilio banko vandenilio rinkos plėtros projektas; ragina Komisiją įvertinti savanoriško paklausos telkimo ir bendro vandenilio pirkimo mechanizmo sukūrimą ir prireikus šiuo tikslu pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto; mano, kad šis vertinimas galėtų būti grindžiamas išsamia tinkamų įmonių bendradarbiavimo modelių analize ir galimybe sukurti garantijų sistemas, leidžiančias veiksmingai dalyvauti mažesnėms įmonėms ir MVĮ;

29. ragina valstybes nares naudoti žaliuosius viešuosius pirkimus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos prekėms, pagamintoms naudojant vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, pvz., plienui, naudojamam statant viešuosius pastatus ir infrastruktūrą;

Vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių importas

30. pažymi, kad, nepaisant padidėjusios vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių gamybos vidaus rinkoje, auganti paklausa gali pareikalauti importo iš ES nepriklausančių šalių; pabrėžia, kad Europos vandenilio bankas turėtų išnaudoti sinergiją spartinant vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių importą, atsižvelgiant į didėjančią Europos rinkos paklausą;

31. pabrėžia, kad svarbu skatinti Komisijos komunikate dėl plano „REPowerEU“ nustatytus infrastruktūros koridorius, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos importuoti iki 10 mln. tonų vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, kartu remiant priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą šalyse partnerėse;

32. primena, kad pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (PADKM) bus taikomas ir vandeniliui; pabrėžia svarbų ES, kaip pasaulinių standartų rengėjos, vaidmenį ir ragina Komisiją ne vėliau kaip 2025 m. gruodžio 31 d. sukurti patikimą bendrą vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių importo sertifikavimo sistemą, atitinkančią persvarstytą Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą, kuri būtų lygiavertė vidaus gamybai taikomoms taisyklėms, siekiant užtikrinti vienodas sąlygas patikimiems tarptautiniams partneriams;

33. primygtinai reikalauja, kad investicijoms į vandenilį iš trečiųjų šalių iš trečiųjų šalių būtų taikomi tarptautiniai išsamaus patikrinimo principai, įskaitant Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijas daugiašalėms įmonėms ir EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijas dėl atsakingo verslo, bet jais neapsiribojant;

34. primygtinai ragina Komisiją parengti gaires su aiškiais ir skaidriais kriterijais dėl gamintojų iš ES nepriklausančių šalių tinkamumo gauti ES paramą, paremtais geopolitine rizika ir jos galimu mažinimu pasitelkiant bendradarbiavimą, išteklių prieinamumu vidaus energetikos pertvarkai ir tuo, ar jie laikosi ES vertybių ir aplinkos bei socialinių standartų, įskaitant darbo sąlygas ir čiabuvių teises;

35. pabrėžia, kad kai kuriuose pasaulio regionuose dėl erdvės ir atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gausos yra daug geresnių sąlygų vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybai; Primena, kad ES diplomatija energetikos ir vandenilio srityje turėtų skatinti kurti taisyklėmis grindžiamas, skaidrias ir neiškraipytas pasaulines vandenilio rinkas ir ja turėtų būti siekiama sudaryti sąlygas šalims partnerėms, visame pasaulyje ir ypač ES kaimyninėse šalyse, įgyvendinti energetikos pertvarką ir gerinti savo aplinkos, socialinius ir demokratinius standartus;

36. pabrėžia, kad teikiant paramą vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių gamybai ES nepriklausančiose šalyse svarbu išlaikyti sąžiningas pasaulines veiklos sąlygas ir įvairinti tiekėjus; siūlo reikalauti naudoti eurą vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių importui, kuriam teikiama ES parama, kad jis taptų pasauline vandenilio mainų visame pasaulyje etalonine valiuta;

Finansinė parama vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių transportavimui

37. pabrėžia, kad siekiant sėkmingai paspartinti vandenilio rinką, būtina užtikrinti pakankamas investicijas, kad būtų sukurta tinkama vandenilio infrastruktūra ne tik pasiūlai ir paklausai sujungti, bet ir vandeniliui saugoti ir transportuoti visoje ES (pvz., Europos vandenilio bazinė infrastruktūra); pabrėžia, kad negalima palikti kliūčių ir trūkstamų jungčių, kad vandenilis galėtų pasiekti pramonės šakas, kurioms jo labiausiai reikia; pabrėžia, kad kuriant vandenilio sistemą, kai įmanoma, pirmenybė turėtų būti teikiama gamybos ir naudojimo kolokacijai ir sudarytos sąlygos kuo didesnei sinergijai su esama gamtinių dujų transportavimo infrastruktūra;

38. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti privačias investicijas ir, kai būtina, užtikrinti viešąjį finansavimą naujiems vandenilio įrenginiams ir šiuo metu gamtinių dujų gamybai naudojamų įrenginių paskirties keitimą; mano, kad tiek dotacijos, tiek (anglies dioksido) kainų skirtumo sutartys su transportavimo išlaidų komponentu gali būti tinkamos priemonės investicijoms į vandenilio infrastruktūrą remti; todėl pabrėžia, kad Europos infrastruktūros tinklų priemonei turėtų būti skirta papildomų išteklių, kad būtų padidintas atitinkamos infrastruktūros finansavimas, ir kad turėtų būti sutelktas alternatyvus ES finansavimas pagal sanglaudos politiką ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę;

39. ragina Komisiją pavesti Europos vandenilio bankui koordinuoti visų atitinkamų duomenų apie vandenilio gamybą, laikymą, transportavimą, paskirstymą ir vartojimą, kuriuos skelbia Komisija, tarptautinės organizacijos ar pramonė, rinkimą; pažymi, kad tie duomenys, kai įmanoma, turėtų būti skelbiami viešai ir galėtų būti naudojami priimant sprendimus dėl su vandeniliu susijusių projektų patvirtinimo pagal persvarstytą Transeuropinių energetikos tinklų reglamentą ([25]);

ES priemonių racionalizavimas ir finansiniai mechanizmai

40. reiškia susirūpinimą dėl to, kad šiuo metu pramonės šakos susiduria su įvairiomis finansinės paramos vandenilio gamybai priemonėmis; ragina Komisiją užtikrinti, kad Europos vandenilio bankas taptų vieno langelio principu veikiančiu vandenilio finansavimo centru;

41. atkreipia dėmesį į tai, kad 2022 m. pranešime apie Sąjungos padėtį paskelbtas 3 mlrd. EUR biudžetas, skirtas Europos vandenilio bankui; prašo Komisijos išaiškinti, koks metinis biudžetas skiriamas ateinantiems penkeriems metams pagal kiekvieną Europos vandenilio banko ramstį, ir parengti planuojamų aukcionų planą; primygtinai reikalauja, kad apie būsimus aukcionus būtų paskelbta bent prieš 12 mėnesių iki jų, kad pramonei būtų užtikrintas nuspėjamumas;

42. išreiškia didelį susirūpinimą dėl bendro Europos vandenilio banko biudžeto, palyginti su subsidijomis, paskatomis ir patrauklesne investavimo sistema kituose pasaulio regionuose, visų pirma Kinijoje ir JAV; mano, kad dabartinis 800 mln. EUR finansinis paketas pirmajam bandomajam aukcionui yra pernelyg ribotas; ragina Komisiją pasiūlyti tinkamą Europos vandenilio banko biudžetą ir ateinančiais metais jį gerokai padidinti naujais ištekliais;

([25]) 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 (OL L 152, 2022 6 3, p. 45).

43. palankiai vertina daugiametės finansinės programos (DFP) laikotarpio vidurio peržiūrą, pagal kurią Komisija pasiūlė Inovacijų fondui skirti papildomus 5 mlrd. EUR; primygtinai ragina didelę šios papildomos sumos dalį skirti Europos vandenilio bankui, kad Inovacijų fondas galėtų remti daugiau projektų; pabrėžia, kad, be Inovacijų fondo, reikėtų išnagrinėti alternatyvų finansavimą, kad Europos vandenilio bankas būtų nepriklausomas nuo anglies dioksido kainų svyravimų;

44. ragina Komisiją apsvarstyti galimybę taikyti infliacijos indeksavimą fiksuotai priemokai, siekiant užtikrinti stabilumą ir apsaugoti gamintojus, ypač mažus ir vidutinius, nuo galimo energijos, žaliavų ir veiklos kainų didėjimo ateityje;

45. pažymi, kad Komisija iki šiol nėra parengusi finansinės priemonės vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių importui remti; skatina Europos vandenilio banko ir valstybių narių sukurtų programų bendradarbiavimą; prašo Komisijos pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl finansinės priemonės, skirtos importui iš ES nepriklausančių šalių pasitelkiant Europos vandenilio banką, kai tai tinkama ir suderinama su pasienio anglies dioksido korekciniu mechanizmu;

46. pabrėžia, kad reikia specialių darbuotojų, kad jie galėtų vykdyti Europos vandenilio banko veiklą, ir šiuo atžvilgiu prašo skirti tinkamą finansavimą; siūlo sukurti Europos vandenilio banko darbo grupę, kurią sudarytų visų susijusių Komisijos tarnybų darbuotojai;

47. palankiai vertina Komisijos ketinimą supaprastinti ES finansavimo naudojimą vandenilio projektams, taip pat pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Europos strateginių technologijų platformos (STEP), kurioje atsinaujinantysis vandenilis laikomas ypatingos svarbos švaria technologija, kuriai reikalinga papildoma parama; prašo užtikrinti aukščiausio lygio Europos strateginių technologijų platformos ir Europos vandenilio banko sinergiją;

48. ragina Europos vandenilio banką paversti bendru informaciniu centru, kuris teiktų informaciją apie turimą finansavimą ES ir nacionaliniu lygmenimis vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių projektams remti; siūlo sujungti Vandenilio viešojo finansavimo kelrodį su Europos vandenilio banku ir įtraukti informaciją apie visas atitinkamas finansines priemones, įskaitant, be kita ko, Europos infrastruktūros tinklų priemonę, programą „Europos horizontas“ ir Inovacijų fondą, informaciją reguliariai atnaujinant;

49. siūlo Europos vandenilio bankui pavesti sukurti internetinę priemonę, kuri leistų pramonei, ypač MVĮ, greitai įvertinti galimą projekto, susijusio su vandeniliu iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių arba mažo anglies dioksido pėdsako vandeniliu, tinkamumą gauti ES finansavimą; ta priemonė neturėtų daryti poveikio galutiniam sprendimui ir dėl jos neturėtų būti reikalaujama pateikti jokios konfidencialios informacijos;

50. ragina EIB didinti galimybes gauti finansavimą vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių projektams; prašo EIB teikti nulinės normos paskolas arba paskolas su garantija, padedant užtikrinti ilgalaikį finansavimą ir sudarant sąlygas nuosavam kapitalui ir kitoms investicijoms į atitinkamus projektus;

51. pritaria tam, kad būtų nustatyta viršutinė fiksuotos priemokos kaina, kaip siūlo Komisija, siekiant išvengti per didelės kompensacijos atrinktiems pareiškėjams, dalyvaujantiems aukcionuose; pabrėžia, kad ES parama turėtų būti nutraukta, kai vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių rinkos kaina taps konkurencinga; primygtinai ragina Komisiją nuolat stebėti vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos sąnaudas ir rinkos kainą ir iš naujo įvertinti fiksuotą priemoką, skiriamą už atrinktus projektus, pasibaigus kiekvienam sutartimi įformintam gamintojų ir vartotojų susitarimui arba bent kas penkerius metus;

Skaidrumas, atskaitomybė ir ataskaitų teikimas

52. pabrėžia, kad Komisija turi parengti metinę ataskaitą, kurioje būtų įvertinta pažanga, padaryta plėtojant vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio rinką, ir įvertinta Europos vandenilio banko veikla; prašo toje ataskaitoje taip pat įvertinti geografinį finansavimo paskirstymą, sukurtų darbo vietų skaičių, pasiūlos ir paklausos pokyčius, vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių kainą, palyginti su kitų rūšių vandeniliu, ir specialios vandenilio infrastruktūros plėtrą;

53. prašo, kad Komisija, prieš pateikdama pasiūlymą dėl naujos DFP, pateiktų išsamų Europos vandenilio banko vertinimą;

°
° °

54. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją visoms ES institucijoms ir valstybėms narėms.